

Лопушанська О.В.,

старший викладач,

Відкритий міжнародний університет розвитку людини

"Україна", м. Київ

Лопушанський С.В.,

студент,

Інститут підготовки кадрів для органів прокуратури України,

Національний університет "Юридична академія України

ім. Ярослава Мудрого", м. Харків

ДО ПИТАННЯ ПРО НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПАСАЖИРІВ АВІАПЕРЕВІЗНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Із розвитком нових інформаційних та комунікаційних технологій, основним цінним ресурсом, як для фізичних, так і для юридичних осіб у всьому світі стає час. Відтак, враховуючи даний критерій в обранні виду транспорту для пересування, із кожним роком збільшується кількість пасажирів авіаційного транспорту. А разом із тим все актуальнішим стає питання про гарантування та фактичне втілення безпеки пасажирів, екіпажу та транспортного засобу під час польотів.

Професор А.І. Берлач дає визначення безпеки як здатності предмета, явища чи процесу зберігати свої основні характеристики, параметри, сутність при руйнівних діях з боку інших предметів, явищ чи процесів; стан захищеності життєво важливих інтересів особи, певної структури від внутрішніх і зовнішніх загроз [1]. Треба зазначити, що ст. 10 Повітряного кодексу України надає вичерпний перелік складових авіаційної безпеки, до яких відносить: безпеку польотів, авіаційну безпеку, екологічну безпеку, економічну та інформаційну безпеку [2].

У 2003 році Українська держава врахувала вимоги Ради Безпеки ООН про спрямування спільних зусиль на запобігання і припинення терористичних актів, зокрема резолюції від 28 вересня 2001 року N 1373, і парламент прийняв Закон України №545-IV від 20 лютого 2003 р. "Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації". Відповідно до п. 5 даної програми, основним

завданням цього нормативно-правового акту є юридичне закріплення системи заходів щодо забезпечення захисту, охорони і безпеки пасажирів, членів екіпажу, авіаційного персоналу, повітряних суден, об'єктів аеропорту, а також об'єктів радіонавігаційного забезпечення усіх форм власності та підпорядкованості [3]. Наступним кроком держави у сфері безпеки пасажирських перевезень авіатранспортом було видача наказу Міністерства транспорту та зв'язку "Про затвердження Програми підготовки персоналу з авіаційної безпеки", що пропонує цілу систему заходів із підбору та рекомендації до вмінь, знань і навичок працівників цивільної авіації, що забезпечують безпеку перевезень вантажів та пасажирів [4]. Норми аналізованої програми закріплюють основні напрямки підготовки персоналу, що здійснюватиме забезпечення безпеки на борту авіаційного транспорту та служб підтримки і супроводження, що перебувають на землі.

Національне бюро з розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами серед рекомендацій авіаційним підприємствам пропонує такі:

- проведення підготовки інженерно-технічного складу, що виконує технічне обслуговування на зовнішніх базах авіакомпанії, порядку експлуатації засобів швидкого зняття польотної інформації з ПС та правил передачі інформації до засобів розшифровки польотної інформації;

- забезпечення оперативної передачі та аналіз звітів пілотів щодо рейсів літаків, які експлуатуються поза основної експлуатаційної бази;

- розроблення окремої інструкції (пам'ятки) для персоналу авіакомпанії щодо повідомлень керівництва авіакомпанії про інциденти та нештатні ситуації під час експлуатації;

- надання відповідного додаткового тренування екіпажу, який виконав грубу посадку;

- організація повторного вивчення з льотним складом техніки виконання посадки в умовах бокового та поривчастого вітру відповідно до рекомендацій керівництва "Flight Crew Training Manual" [5].

Отже, можемо зробити висновки із проаналізованого матеріалу: нормативно-правове забезпечення безпеки авіап перевезень має належний теоретико-методологічний рівень та здійснено

із адаптацією міжнародних стандартів і зарубіжного досвіду; основним завданням, що мають наразі вирішити підприємства авіаційної галузі – це навчання персоналу та забезпечення авіаційним транспортом і технікою належної якості та рівня безпеки.

Література

1. Берлач А. І. Безпека бізнесу : навч. посіб. – К. : Університет "Україна", 2007. – 280 с.
2. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 року, № 3393-VI // ВВР. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.
3. Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації: Закон України №545-IV від 20 лютого 2003 р. // ВВР. – 2003. – №17. – Ст. 140.
4. Про затвердження Програми підготовки персоналу з авіаційної безпеки: Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України №508 від 18.06.2007 р. // Офіційний вісник України від 20.07.2007 р. – №50. – С. 95.
5. Аналіз рівня безпеки польотів з цивільними повітряними суднами України за 1 півріччя 2013 року [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.avia.gov.ua/uploads/documents/8957.pdf>

УДК 347.4:001.89 (043.2)

Лукасевич-Крутник І. С.,
к.ю.н., доцент,
юридичний факультет,
Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПЕРЕВЕЗЕНЬ З ІНОЗЕМНИМ ЕЛЕМЕНТОМ

Відповідно до статті 1 Закону України "Про транспорт" транспорт є однією з найважливіших галузей суспільного виробництва і покликаний задовольняти потреби населення та суспільного виробництва в перевезеннях [1].

У сьогоденнішніх умовах розвитку нашої держави значна частина перевезень, які здійснюються на території України, мають міжнародний характер.

Міжнародними вважаються перевезення вантажів, пасажирів та їх багажу між двома або більше державами. Тому такі відносини за своєю суттю є приватноправовими і характеризуються наявністю іноземного елемента в одній чи одночасно декількох її формах.

Міжнародні перевезення регулюються як національним законодавством України, так і міжнародними нормативно-правовими актами.

На думку науковців регламентація перевезень міжнародними угодами є однією із ознак таких відносин [2, с. 6-7; 3, с. 8]. Вона має важливе значення, оскільки уніфіковане регулювання відносин в сфері транспорту на території країн, через які здійснюються перевезення, усуває можливість виникнення конфліктних ситуацій на практиці.

Багато міжнародних актів охоплюють відносини щодо всіх або декількох видів транспорту. Прикладом є Конвенція ООН про міжнародні змішані перевезення вантажів від 1980 р.

Окремі види міжнародних перевезень регулюються також спеціальними міжнародними угодами. Так, регламентація міжнародних морських перевезень здійснюється Конвенцією ООН про морські перевезення вантажів 1978 р., Міжнародною конвенцією про уніфікацію деяких правил щодо коносаменту 1924 р. (правила Гаага-Вісбі).

Міжнародні річкові перевезення регулюються Угодою про міжнародне пряме змішане залізнично-водне вантажне сполучення 1959 р. та Будапештською конвенцією про договір перевезення вантажів внутрішніми водними шляхами 2001 р.

Міжнародні повітряні перевезення регламентуються Конвенцією для уніфікації деяких правил, що стосуються міжнародних повітряних перевезень 1929 р. та Гаазьким протоколом до неї 1955 р.

Основними договорами щодо регулювання залізничних перевезень є Угода про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ) 1980 р., Єдині правила до договору про міжнародне залізничне перевезення пасажирів і багажу (ЦІВ), Єдині правила до договору про залізничне перевезення вантажів (ЦІМ).